

fang. Kun meget gode stykker blev stemplede, og først da møbelmagasinet blev nedlagt i 1814 (dog først endeligt i 1816), begyndte snedkerne at stemple deres arbejder. Der er her tale om en meget engageret, levende og interessant beskrivelse af en »forretnings« historie omfattende både ledelse, leverandører, tidens stilarter og det pionerarbejde man udførte i de forholdsvis få år møbelmagasinet virkede. Bogen er velillustreret med mange smukke farvebilleder og afsluttes med en liste over håndværker-navne. Det er desuden dejligt, at en bog der handler om fremme af god smag og håndværk i sig selv er et smukt produkt.

Henrik Vedel-Smith

Hans Hansen: *Arbejdets folk i tre sogne – af Holmegaard Kommunes Historie 1814-1970*. (Arbejderhistorisk forening i Holmegaard 1990), 216 s., ill.

Det er glædeligt, at der blandt såkaldt almindelige mennesker findes en historieinteresse og historisk bevidsthed. Mange mennesker interesserer sig for deres egne og deres arbejdsplads' historie. Et udtryk herfor er Arbejderhistorisk forening i Holmegaard, som har udgivet denne bog om arbejderlivet i de tre sogne, der idag udgør Holmegaard Kommune. Bogen har i nogen grad karakter af et kollektivt arbejde, idet den bygger på et stort materiale, som er tilvejebragt gennem interviews, avislæsning og arkiv søgning, udført af andre end bogens forfatter. I forordet takkes ud over forskellige enkeltpersoner specielt Næstved by- og egnshistoriske Arkiv samt LO's Efterløns- og Pensionistklub i Holmegaard og Holmegaards Glasværk for at have hjulpet med at fremskaffe materiale.

Bogen, som således bygger på lægmandsforskning, kan opfattes som et udtryk for arbejderbevægelsens histo-

rieskrivning om sig selv. Ud over at være en hyldest til de hundredvis af arbejdere, som har lagt deres arbejdskraft i bevægelsen, er bogen et led i bevægelsens selvlegitimering og -celebrering. Den kan betragtes som et svar på det spørgsmål, som skeptiske kammerater ofte har stillet på fagbevægelsens møder og generalforsamlinger: Hvad nytter det hele? Jo, det nytter, se bare, hvad vi har nået i løbet af de her godt 150 år, som bogen omhandler.

Bogen er en dokumentation af, hvordan småfolk i de tre sogne gennem sammenhold var i stand til at forbedre deres levevilkår. Den giver en bred skildring af den lokale arbejderklassens tilblivelse i kølvandet på stavnsbåndets ophævelse, gør rede for fremkomsten af den første industri – herunder Holmegaards Glasværk, næringsfrihedens og socialismens kommen til sognene, arbejdernes organisering og strejkekampe og den deraf følgende demokratisering af folkestyret. Videre beskriver den bredt livet i Glasbyen, i Fensmark og Toksværd og fortsætter op i dette århundrede med skildringer af landarbejderlivet, krisetiden i 1930'erne og slutter med besættelses- og efterkrigstiden.

Fremstillingen er en god sammenfatning af de tre sognes historie. Foruden at formidle et stort materiale rummer bogen et stort antal – givetvis i mange tilfælde ikke tidligere publicerede – fotografier. Mange private fotos giver bogen værdi som dokumentation af dagliglivets historie. Der mangler dog oplysninger om, hvor fotografierne stammer fra.

Svend Aage Andersen

Georg Albrecht Kofoed: *Forsøg til en Dansk Søe Ord-Bog med Beskrivelse paa hver Ord og deres Benævning i det Frandske og Engelske Sprog*. An Attempt to Compile a Danish Marine Dictionary with a description of